

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

До захисту допустити:
Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (ПІБ завідувача кафедри)
«__» _____ 20__ р.

«Вплив інформаційних технологій на роботу журналістів та професійну етику в цифрову епоху»

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Журналістика. Медіакомунікації та
зв'язки з громадськістю»

(назва освітньо-професійної програми)

Бессонов Владислав Сергійович

(прізвище, імя, по батькові здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:

Безчотнікова Світлана

Володимирівна, д.ф.н., професор

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання,)

Рецензент:

Осиченко М.О. ТОВ

«Телерадіоорганізація

«Маріупольське телебачення»,

директор

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи)

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«__» _____ 20__ р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I	7
1.1. Визначення інформаційних технологій у сучасному журналізмі.....	7
1.2. Розвиток інформаційних технологій у журналістиці.....	9
1.3 Виклики для журналістів у цифровому віці.....	13
1.3.1 Проблеми достовірності та контролю інформації.....	15
1.4 Перетворення журналістської професії.....	17
1.4.1 Потреба у нових навичках та компетенціях у цифровому журналізмі.....	19
Висновки до розділу I.....	22
РОЗДІЛ II	23
2.1. Використання соціальних мереж у журналістиці.....	23
2.1.1 Боротьба журналістів з дезінформацією у соціальних мережах. Поради.....	25
2.2. Технології для створення та редагування контенту.....	29
2.3 Етичні аспекти використання інформаційних технологій.....	33
2.4. Навчання та розвиток журналістів у цифровому віці.....	37
2.4.1. Важливість постійного професійного розвитку журналіста.....	39
Висновки до розділу II.....	41
РОЗДІЛ III	42
3.1. Актуальність соціальних мереж.....	42
3.2. Функції соціальних мереж.....	46
Висновки до розділу III.....	47
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	51

ВСТУП

Інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, проникаючи в різні сфери людської діяльності та змінюючи їхні звички, взаємодії та способи сприйняття інформації. Серед галузей, на які ці технології найбільше вплинули, особливе місце посідає журналістика. В епоху цифрових технологій журналісти перебувають під тиском постійних змін у медіа-ландшафті, де зростання Інтернету, соціальних мереж та інших технологічних інновацій визначає нові умови для професійної роботи. Інформаційні технології не лише розширюють можливості збору та поширення новин, але і перетворюють саму природу журналістики.

У контексті соціальних мереж та інтерактивних платформ, журналісти повинні розглядати вірогідність та точність інформації, яку вони отримують з відкритих джерел, а також етично взаємодіяти з аудиторією, враховуючи вплив своєї роботи на громадську думку.

Отже, надійна адаптація журналістів до цього технологічного розвитку включає у себе не лише оволодіння новими інструментами, але й постійний розвиток етичного виміру їхньої професійної діяльності для збереження високих стандартів об'єктивності, правдивості та збереження довіри глядачів і читачів.

З одного боку, це надає журналістам ширший доступ до джерел інформації, дозволяє їм оперативно реагувати на події та взаємодіяти з аудиторією у реальному часі.

З іншого боку, цифрові технології викликають викликів для журналістів у плані достовірності інформації, боротьби з фейками та забезпечення конфіденційності. Розповсюдження новин через соціальні мережі часто призводить до поширення неперевіраних або неправдивих матеріалів, що підкреслює важливість професійної етики та ретельної перевірки фактів у роботі журналістів.

Однак ці технології також відкривають нові можливості для творчості та інновацій у журналістиці. Використання віртуальної реальності, інтерактивних матеріалів та даних в реальному часі дозволяє створювати захоплюючі та інформативні матеріали, які залучають читачів та глядачів.

У цьому контексті, журналісти повинні постійно адаптуватися до швидкозмінюючого середовища, поглиблюючи свої навички в галузі інформаційних технологій, етики та взаємодії з аудиторією. Це вимагає не лише професійної експертизи у журналістиці, але й гнучкості та відкритості до нових ідей та інновацій у цифровому світі.

Мета цього дослідження — ретельно вивчити вплив інформаційних технологій на роботу журналістів та їх професійну етику в сучасному цифровому середовищі. Ця тема набула особливої актуальності в умовах стрімкого розвитку технологій і змін у журналістській практиці, які відбулися в останні десятиліття.

Вивчення впливу інформаційних технологій на сучасну журналістику вимагає комплексного підходу, оскільки ці технології впливають на кожен аспект виробництва та поширення новин. Питання слід розглядати від використання нових засобів комунікації до змін у взаємодії з аудиторією та від змін у зборі та обробці інформації до викликів, що виникають у сфері журналістської етики.

Перше питання, яке потребує уваги, це роль інформаційних технологій у зборі та обробці новин. Сучасні журналісти часто використовують інноваційні методи отримання інформації, такі як штучний інтелект, аналітичні програми та різноманітні онлайн-ресурси. Як ці технології впливають на об'єктивність і достовірність інформації? Чи можуть алгоритми замінити журналістську інтуїцію у виборі тем та акцентуванні сюжетів?

Другий аспект – зміна взаємодії з аудиторією через соціальні мережі та інші онлайн-платформи. Як це впливає на громадську думку та формування медіа-іміджу? Як розпізнати та вирішити проблеми, пов'язані з поширенням фейкових новин у віртуальному просторі?

Третім, але не менш важливим питанням є вплив технологій на етику самої журналістики. Які нові етичні виклики виникають у цифрову епоху? Чи змінюється підхід до конфіденційності джерел та захисту персональних даних у зв'язку з розвитком інтернет-журналістики?

У моєму дослідженні ми спробуємо відповісти на ці та інші питання, а також розглянемо основні аспекти впливу інформаційних технологій на роботу журналістів та їх професійну етику в сучасну цифрову епоху. Аналіз цих питань дозволить нам краще зрозуміти, як технології формують медіаландшафт і як це впливає на якість і надійність інформації, яку отримує суспільство.

Актуальність теми:

Сучасний світ стрімко розвивається, і інформаційні технології (ІТ) відіграють в цьому ключову роль. Журналістика, як одна з найважливіших сфер суспільного життя, не оминула цю тенденцію. ІТ суттєво вплинули на всі аспекти роботи журналістів, від збору та обробки інформації до її поширення та впливу на аудиторію. Це, в свою чергу, ставить перед журналістами нові виклики етичного характеру.

З одного боку, розвиток ІТ забезпечує журналістам доступ до широкого спектру джерел інформації та нові техніки її обробки. Використання аналітичних інструментів, штучного інтелекту та алгоритмів дозволяє ефективніше виконувати завдання зі збору та аналізу даних. З іншого боку, це також створює питання стосовно дотримання етичних стандартів при використанні таких технологій, зокрема, в області конфіденційності та захисту особистої інформації.

Ще однією суттєвою зміною є розширений спектр медіаплатформ та соціальних мереж, які стають не лише засобом поширення новин, але й платформою для взаємодії з аудиторією. Журналісти стикаються з викликами створення цікавого та віртуального контенту, щоб привернути увагу сучасного споживача інформації.

Усе це робить актуальною постійну адаптацію журналістів до нових технологічних реалій та вироблення етичних стратегій у використанні ІТ. Важливість збереження високих стандартів журналістської етики та водночас використання переваг сучасних технологій стає визначальною для успішної роботи у цьому епохальному періоді для медіа.

Об'єкт дослідження: Інформаційні технології в роботі журналістів.

Предмет дослідження: Робота та професійна етика журналістів в цифровому віці.

Хронологічні межі дослідження: 2010 - 2023 роки.

Мета дослідження курсової роботи: Проаналізувати вплив інформаційних технологій на роботу журналістів та професійну етику в цифровому віці.

Наукова новизна: В роботі буде проведено комплексне дослідження впливу ІТ на журналістику з акцентом на етичні аспекти.

Методи дослідження:

- Аналіз наукової літератури;
- Аналіз нормативно-правових актів;
- Аналіз практики роботи журналістів;

Практична значущість роботи: Результати дослідження можуть бути використані для розробки рекомендацій щодо поведінки журналістів в цифровому віці, а також для вдосконалення програм підготовки журналістів.

РОЗДІЛ І

Огляд теоритичного обґрунтування

1.1. Визначення інформаційних технологій у сучасному журналізмі.

Журналістика завжди була сферою, що перебуває на передовій змін та технологічних інновацій. У сучасному світі, де існує величезний потік інформації, журналісти покладаються на інформаційні технології більше, ніж будь-коли раніше. Ця трансформація є не просто підтримкою, а й фундаментальним зрушенням у тому, як створюється, поширюється та споживається новинна інформація.

Однією з ключових особливостей інформаційних технологій у сучасній журналістиці є швидкість передачі інформації. Завдяки соціальним мережам, месенджерам та онлайн-платформам новини можуть поширюватися буквально за лічені секунди. З одного боку, це дозволяє оперативно інформувати громадськість, а з іншого - створює проблему достовірності та перевірки фактів, оскільки інформація може поширюватися без достатньої перевірки.

Іншим важливим аспектом є зростання візуальної складової в інформаційних технологіях. Фото, відео та інші мультимедійні елементи стали невід'ємною частиною новинного контенту. Це дозволяє глибше зануритися в події, але ставить під сумнів достовірність та об'єктивність поданої інформації.

Журналісти можуть використовувати аналітичні інструменти та штучний інтелект для аналізу великих обсягів даних, щоб виявити тенденції та закономірності. Однак це також може призвести до появи алгоритмічних "бульбашок-фільтрів", коли користувачі отримують інформацію, яка відповідає їхнім поглядам, що може призвести до втрати об'єктивності та різноманітності джерел інформації.

Коли йдеться про проблеми використання інформаційних технологій, виникають питання щодо конфіденційності та етики. Журналісти збирають дані з різних джерел для створення новин, але ця практика може призвести до порушення конфіденційності та необережного поводження з інформацією.

Інформаційні технології трансформують сучасну журналістику у в'язницях, роблячи її більш доступною, швидкою та візуально насиченою. Однак разом з їхніми перевагами з'являються виклики, які вимагають уваги до питань точності, об'єктивності та етичного використання цих технологій. Розуміння цих викликів та ефективне управління ними є ключовими для збереження якості та цінності журналістики в цифрову епоху.

Медіа активність. 2022

Внутрішньо переміщені особи так само активно як і постійні мешканці споживають новини за допомогою інтернету – у соціальних мережах та на сайтах, проте значно рідше дивляться новини по телебаченню, що пояснюється обмеженим доступом цих осіб до такого девайсу.

Використання медіа для отримання новин протягом місяця

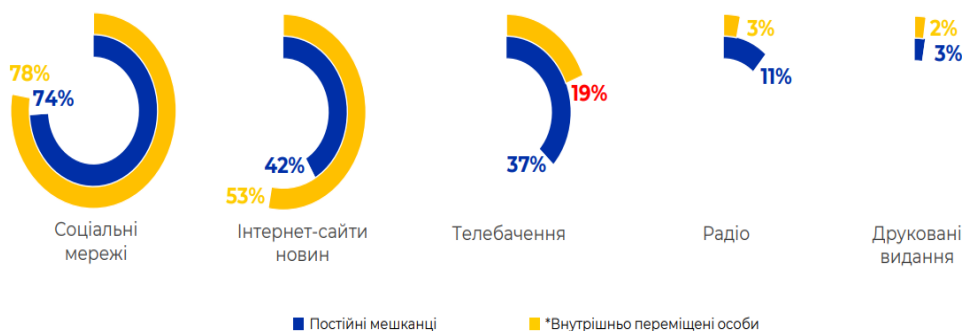

Рисунок 1 Використання медіа для отримання новин [1]

Сучасна журналістика стала свідком трансформації способу взаємодії з аудиторією завдяки розвитку інформаційних технологій. Поява соціальних медіа-платформ, блогів та читацьких відгуків проклала шлях не лише до створення одностороннього контенту, а й до створення спільнот, де читачі можуть висловлювати свої погляди та ділитися власними новинними історіями. Як наслідок, це відкриває низку нових перспектив щодо залучення аудиторії та встановлення розширених двосторонніх каналів зв'язку між журналістами та глядачами, створюючи таким чином більш інтерактивний журналістський досвід.

Поява інноваційних технологій революціонує формати контенту. Сьогодні журналісти можуть вийти за межі традиційних текстових платформ, використовуючи численні нові форми. Хоча це відкриває нові горизонти для всебічного висвітлення подій, що доносить більше сенсу до

читачів/глядачів/слухачів, це також накладає на журналістів зобов'язання вдосконалювати технічні та мультимедійні навички.

Крім того, сфера журналістики зазнає помітних трансформацій з розвитком інформаційних технологій. Поява цифрових ЗМІ, доступ до онлайн-передплати та рекламних можливостей перевищила традиційні методи просування, що використовуються усталеними платформами масової комунікації. Журналістам вкрай важливо адаптуватися до цих сучасних змін, досліджуючи при цьому нові творчі шляхи фінансування своєї роботи.

Однією з можливих перешкод є дотримання етичних принципів та автономії, водночас покладаючись на певних донорів чи спонсорів у фінансуванні. Вкрай важливо підтримувати рівновагу між фінансовою безпекою та захистом неупередженості й самовизначення.

Журналістська етика стикається з новими перешкодами в результаті розвитку інформаційних технологій. Зокрема, поширення шахрайського контенту та дезінформації на цифрових платформах змушує журналістів бути особливо обережними, коли йдеться про перевірку джерел та забезпечення точності. Крім того, у зв'язку з тим, що величезна кількість персональних даних є легкодоступною в Інтернеті, зростає занепокоєння щодо захисту приватного життя людей, інформацію про яких розкривають журналісти.

1.2. Розвиток інформаційних технологій у журналістиці.

Світ журналістики став свідком значного прогресу в галузі інформаційних технологій, починаючи з базових форм комунікації і закінчуючи високотехнологічними цифровими засобами для передачі деталей. Всебічний огляд історії та еволюції цих технологій розкриває їхню інноваційну природу в трансформації практик у медіа-індустрії.

Примітивні засоби комунікації та передачі інформації:

До винайдення писемності первинними джерелами інформації були усні традиції та мовні символи. Громади передавали свою історію, важливі події та

знання через усні оповіді та ритуали. З розвитком грамотності з'явилася можливість фіксувати інформацію в письмовій формі, що стало першим кроком до створення друкованої преси.

Роль книгодрукування та поява газет:

Винахід друкарського верстата Гутенбергом у 15 столітті ознаменував нову еру для журналістики. З'явилися перші газети, які поширювали інформацію через друк. Ці газети надавали читачам детальну інформацію про події, політику та суспільство, докорінно змінивши спосіб отримання новин.

Телеграф і телефон:

У 19 столітті телеграф став найважливішим інструментом для передачі новин на великі відстані. Завдяки телеграфу інформація могла швидко долати великі відстані, що дозволило журналістам отримувати свіжі новини з різних куточків світу. Пізніше, завдяки додатковому рівню інтерактивності між журналістами та їхніми джерелами, телефон відкрив нові можливості для комунікації.

У 20-му столітті настала ера радіо і телебачення. Ці медіа-формати зробили новини доступними як в аудіо-, так і в візуальній формі. Люди змогли слухати або дивитися події в прямому ефірі, що призвело до розширення обізнаності громадськості, а також до створення нових журналістських форм, таких як радіо-драми та документальні фільми на телебаченні.

Інтернет і цифрова трансформація:

З початку 1990-х років інтернет здійснив революцію в журналістиці. Онлайн-платформи, новинні сайти, блоги та соціальні мережі дозволили швидше та ефективніше поширювати інформацію. Цифрові технології вивели журналістику на новий рівень, де кожен може бути як автором, так і читачем. Соціальні мережі та громадські платформи започаткували еру громадянської журналістики. Тепер будь-хто може стати свідком подій і висвітлювати їх. Взаємодія з аудиторією стала двосторонньою, що створює нові виклики та можливості для журналістів.

Штучний інтелект та аналітика в журналістиці:

Сучасні технології, такі як штучний інтелект та аналітика, допомагають аналізувати величезні масиви даних, прогнозувати тенденції та надавати користувачам персоналізований контент. [11]

Сучасні журналісти активно використовують широкий спектр цифрових інструментів і платформ для збору, обробки та поширення інформації. Ці ресурси не лише полегшують роботу журналістів, а й розширюють їхні можливості для взаємодії з аудиторією. Розглянемо та проаналізуємо деякі з найважливіших інструментів та платформ, що використовуються в сучасній журналістиці.

Однією з ключових основ роботи журналіста є використання систем управління контентом (CMS). WordPress, Drupal та Joomla - популярні платформи, які надають зручні інтерфейси для написання, редагування та публікації статей. CMS дозволяє журналістам легко керувати контентом свого сайту, зосереджуючись на творчому процесі.

Соціальні медіа та мережева журналістика:

Такі платформи, як Facebook, Twitter та Instagram, вже давно стали не лише каналами для поширення новин, але й інструментами для взаємодії з аудиторією. Журналісти використовують їх, щоб повідомляти про останні новини, проводити інтерв'ю та отримувати зворотній зв'язок. Мережева журналістика дозволяє громадськості брати участь у створенні та поширенні інформації.[9]

Сучасні журналісти активно використовують мультимедійні інструменти для збагачення свого контенту. Такі інструменти, як Adobe Creative Cloud, Canva та Piktochart надають можливості для створення графіки, інфографіки, відео- та аудіоматеріалів. Це робить інформацію більш доступною та привабливою для аудиторії.

Переосмислення:

Журналісти використовують аналітичні інструменти та штучний інтелект (ШІ) для збору та аналізу даних. Google Analytics дозволяє відстежувати відвідування веб-сайтів і поведінку користувачів, тоді як інші ресурси, такі як Tableau або Microsoft Power BI, пропонують можливості для створення візуального представлення даних. ШІ може допомогти в аналізі текстової інформації, розпізнаванні закономірностей і прогнозуванні тенденцій.[9]

У сучасну епоху мобільність журналіста є надзвичайно важливою. Додатки для запису аудіо та відео, редагування фотографій на мобільних пристроях, а також месенджери для швидкого спілкування з колегами та читачами - це інструменти, які дозволяють журналістам залишатися на зв'язку та публікувати матеріали в режимі реального часу. [11]

Сучасні інструменти та платформи для журналістів є необхідними інструментами для ефективної роботи та взаємодії з аудиторією. Їх використання дозволяє створювати різноманітний та цікавий контент, швидко реагувати на зміни в новинах та підтримувати активну спільноту. Однак важливо пам'ятати, що найважливішим аспектом є не лише використання технічних інструментів, а й талант журналіста у створенні цікавого та достовірного контенту. Технології можуть полегшити цей процес, але вони завжди повинні слугувати вищій меті - поширенню об'єктивної та корисної інформації. Журналісти постійно стикаються з розробкою та адаптацією інструментів і платформ до сучасних потреб і тенденцій. Для журналістів дуже важливо ретельно вивчати та використовувати ці інструменти, постійно вдосконалюючи свої навички та розширюючи можливості у сфері інформаційної журналістики.

Попри все розмаїття технологічних інновацій, головною метою журналістики залишається надання суспільству достовірної, об'єктивної та якісної інформації. Сучасні інструменти та платформи не лише допомагають

досягти цієї мети, але й роблять цей процес більш ефективним, сприяючи більш цікавій та доступній взаємодії з аудиторією.

1.3 Виклики для журналістів у цифровому віці

Інформаційна революція та швидкі технологічні зміни вплинули на всі аспекти сучасної журналістики, трансформуючи як способи її поширення, так і способи споживання. Ці зміни визначають новий ландшафт для журналістів і вимагають від них адаптації до нових реалій.

Стимулювання інновацій: Цифрові бізнес-моделі можуть стимулювати інновації та вдосконалення контенту і формату.

Виклики: Конкуренція та зростання витрат: Зі збільшенням конкуренції та зростанням витрат на цифрову інфраструктуру деякі видання можуть зіткнутися з труднощами.

Вплив соціальних мереж:

Централізація новин: Соціальні медіа стають одним з основних джерел новин для багатьох користувачів.

Переваги: Поширення вірусного контенту: Новини можуть швидко стати вірусними і отримати широке охоплення через соціальні медіа.

Наближення до аудиторії: Активна присутність у соціальних мережах дозволяє виданням і журналістам взаємодіяти з аудиторією.

Виклики:

Фільтрація та алгоритмічне сприйняття: Алгоритмічні аспекти соціальних мереж можуть впливати на фільтрацію та відображення контенту, що може створювати "бульбашки" та обмежувати диверсифікацію інформації.

Боротьба з фейковими новинами: Споживачі часто стикаються з проблемами у визначенні достовірності інформації, особливо в екосистемі соціальних мереж.

Висновок:

Цифрова епоха змінила те, як ми поширюємо та споживаємо інформацію. Журналістика, адаптуючись до цих змін, вступає в нову еру, де активна роль

споживачів, розширення жанрових можливостей і нові бізнес-моделі формують ландшафт. Такі виклики, як фільтрація та конкуренція, вимагають від журналістів реагувати на зміни не лише технічно, але й етично та творчо. Адаптуючись до цих змін, журналісти повинні залишатися вірними основним принципам об'єктивності, точності та етики, водночас використовуючи нові можливості для творчості та інновацій. Розуміння та використання нових медіа-форматів, аналіз і фільтрація інформації, а також активне залучення аудиторії є ключовими складовими успішної журналістики в цифрову епоху.

Цифрова платформа:

Зміни в засобах розповсюдження:

Цифрова трансформація трансформувала традиційні засоби поширення інформації. Замість газет і журналів люди все частіше отримують новини через веб-сайти, соціальні мережі, мобільні додатки та електронні розсилки. Переваги: Швидкість і безпосередність: інформація може швидко досягати аудиторії через різноманітні цифрові канали.

Глобальний доступ: Матеріали стають доступними для глобальної аудиторії без значних затримок.

Виклики:

Фільтрація та достовірність: З великою кількістю інформації виникає проблема визначення її достовірності та фільтрації.

Зміни традиційних жанрів:

Споживачі інформації стають все більш вимогливими, що призводить до розширення жанрового розмаїття. Окрім новин і статей, популярними стають подкасти, відеоблоги, інтерактивні графіки та інші формати. Переваги: Різноманітність висвітлення: Різні формати дозволяють краще висвітлювати різні аспекти та надають аудиторії різноманітний інформаційний досвід.

Залучення аудиторії: Інтерактивні формати можуть залучити аудиторію і зробити інформацію більш доступною.

Виклики: Конкуренція та оригінальність: Зростаюче розмаїття вимагає від журналістів створення оригінального та конкурентоспроможного контенту.

Споживач як учасник:

Зростання ролі споживача:

Цифрова ера дозволяє споживачам більше не лише споживати інформацію, але й ставати її творцями через соціальні мережі та платформи спільного виробництва.

Переваги: Залучення аудиторії: Активна участь аудиторії може покращити якість та різноманітність контенту.

Швидкість реагування: Інформація може швидко поширюватися завдяки активній участі аудиторії.

Виклики:

Контроль якості: Зростаюча роль аудиторії піднімає питання контролю якості та достовірності інформації.

Зміна бізнес-моделей:

Адаптація до цифрових моделей:

Традиційні видання та редакції адаптуються до нових бізнес-моделей, таких як підписка на контент, спонсорство, онлайн-реклама та інші цифрові стратегії.

Переваги: Гнучкість у монетизації: Різні джерела доходу дозволяють гнучкіше реагувати на зміни в медіа-ландшафті.

1.3.1. Проблеми достовірності та контролю інформації:

Сучасні журналісти стикаються з безпрецедентними викликами у забезпеченні достовірності інформації та контролі за її поширенням. Ці проблеми стають особливо актуальними в епоху цифрових технологій та широкого доступу до Інтернету. [10]

1. Розмивання джерел:

Однією з головних проблем є розмивання джерел інформації в цифровому просторі. Інтернет дозволяє різним джерелам широко поширювати свої матеріали, і не завжди легко визначити їхню об'єктивність чи достовірність.

2. Поширення фейкових новин:

Фейкові новини стали серйозною загрозою для довіри до інформації. Інтернет дозволяє швидко поширювати непідтвержені та зманіпульовані матеріали, що може мати серйозні наслідки для громадськості та суспільства в цілому.

В Україні існують ряд нормативно-правових актів, які стосуються боротьби з розповсюдженням фейкової інформації та дезінформації. Важливо відзначити, що правові рамки можуть змінюватися, і нові закони можуть бути прийняті після мого останнього оновлення. Нижче наведено кілька прикладів на той час:

1. Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції" (2014 рік): Цей закон визначає правові механізми для запобігання корупції в різних сферах, включаючи засоби масової інформації.

2. Кримінальний кодекс України: Деякі статті Кримінального кодексу можуть застосовуватися до поширення дезінформації, особливо, якщо це стосується публікацій, які порушують громадський порядок чи безпеку.

3. Закон України "Про засади розвитку інформаційного суспільства в Україні" (2017 рік): Цей закон має на меті регулювання інформаційного простору та може містити положення, спрямовані на боротьбу з фейковою інформацією.

4. Закон України "Про забезпечення права на справедливий судовий захист" (2019 рік): Цей закон містить положення щодо захисту гідності та репутації громадян, що може стосуватися випадків поширення дезінформації.

3. Алгоритмічна фільтрація:

Алгоритми соціальних мереж та інших онлайн-платформ можуть створювати обмежений доступ до різноманітних поглядів і джерел. [10]

4. Спільноти в соціальних мережах:

Групи та спільноти в соціальних мережах можуть формувати власну реальність і відокремлювати себе від інших джерел інформації.

5. Особиста конфіденційність:

Збільшення збору та обробки персональних даних може порушувати приватність користувачів і викликати етичні питання.

1.4 Перетворення журналістської професії

Зміна ролі та обов'язків журналістів під впливом технологій: Технологічний прогрес не лише прискорив розвиток суспільства, але й суттєво змінив ролі та обов'язки журналістів. У цьому дослідженні ми розглянемо, як технології впливають на професійні аспекти журналістики і яких нових функцій набули сучасні журналісти. [

1. Швидкість і реактивність:

Технології дали журналістам можливість бути швидкими та реактивними. Стеження за подіями через соціальні мережі, використання прямих трансляцій та миттєва публікація новин дозволяють їм реагувати на зміни в реальному часі.

Нові обов'язки:

Моніторинг соціальних мереж: Журналісти повинні ефективно використовувати соціальні медіа для виявлення та відстеження тенденцій і подій.

Прямі трансляції: Використання технологій для створення прямих трансляцій, щоб миттєво повідомляти про поточні події.

2. Мультимедійний підхід:

Сучасні технології перетворюють журналістику на мультимедійний процес, де текстова інформація поєднується з відео, аудіо та графічним контентом.

Нові обов'язки:

Відеоісторії: Створення відеоісторій та документальних відеосюжетів.

Подкасти: Запис та розповсюдження аудіопрограм та інтерв'ю у форматі подкастів.

Графічні репортажі: Використання графічних інструментів для візуалізації даних та подій.

3. Глибші дослідження з даними: Аналіз великих даних та використання алгоритмів стають необхідними для кращого розуміння та аналізу складних суспільних проблем.

Нові обов'язки: Джерела даних: Пошук та робота з різними джерелами даних для підтримки статей та звітів.[5]

Візуалізація даних: Використання інтерактивних графіків та візуалізацій для пояснення складних даних.

4. Взаємодія з аудиторією: Технології перетворюють аудиторію з пасивних споживачів інформації на активних учасників медіапростору.

Нові обов'язки:

Соціальні медіа: Активна присутність та взаємодія з читачами через соціальні мережі.

Краудсорсинг: Залучення аудиторії до збору та аналізу інформації.

5. Персоналізовані підходи: Технології дозволяють створювати персоналізовані інформаційні потоки, враховуючи індивідуальні вподобання та інтереси читачів.

Нові обов'язки:

Аналітика читацьких вподобань: Використання аналітики для розуміння та адаптації контенту до індивідуальних потреб читачів.

Персоналізовані рекомендації: Впровадження систем автоматичної рекомендації контенту.

Технології створюють нові можливості та виклики для сучасних журналістів.

Зміни в ролях та обов'язках визначаються не лише високою швидкістю отримання та обробки інформації, але й необхідністю адаптуватися до змін у способах споживання медіа та взаємодії з аудиторією. Журналісти стають не лише спостерігачами подій, а й творцями інтерактивного контенту, які активно взаємодіють з аудиторією.

Основний обов'язок сучасного журналіста - не лише надавати інформацію, а й створювати контекст, забезпечувати глибше розуміння, використовувати новітні медіа-формати та взаємодіяти з читачами. Це вимагає не лише відмінного розуміння технологій, але й уміння творчо їх використовувати для підвищення якості та доступності інформації.

У цей період технологічної трансформації ключовою є здатність журналістів постійно вдосконалюватися і бути відкритими до нових методів та інструментів. Вони повинні не лише пристосовуватися до технічних інновацій, але й активно брати на себе роль творців і впливати на розвиток медіапростору. У світлі цих змін журналісти повинні відповідати на виклики, адаптуватися до нових реалій і залишатися вірними високим стандартам професії. Високі технічні знання, сучасні навички мультимедійного виробництва, вміння аналізувати та критично мислити - це лише деякі з аспектів, яких вимагає від сучасного журналіста стрімкий технологічний прогрес.[9]

1.4.1 Потреба у нових навичках та компетенціях у цифровому журналізмі.

Цифрова епоха висуває нові вимоги до журналістських навичок і компетенцій, щоб ефективно адаптуватися до мінливого медіа-ландшафту. У цьому дослідженні ми розглянемо, які нові навички стають ключовими для сучасних журналістів у цифровій журналістиці.

1. Технологічна грамотність:

Цифрова журналістика вимагає розуміння та ефективного використання сучасних технологій. Це включає володіння різними платформами, використання соціальних мереж, аналітичних інструментів, роботу зі спеціалізованим програмним забезпеченням для обробки та публікації матеріалів.

Навички:

Володіня онлайн-платформами: Вміння ефективно використовувати різні онлайн-сервіси та платформи.

Соціальні медіа: Вміння створювати та підтримувати активну присутність у соціальних мережах.

Основи аналітики: Вміння використовувати аналітичні інструменти для визначення ефективності та взаємодії з аудиторією.

2. Мультимедійне виробництво:

Цифрова журналістика вимагає від журналістів бути не лише майстрами слова, а й експертами у створенні мультимедійних матеріалів. Вміння створювати відео, аудіо, графіку та інші формати контенту є ключовим аспектом.

Навички:

Відеожурналістика: Вміння створювати відеоконтент, включаючи репортажі та документальні фільми.

Подкастинг: Навички запису та редагування аудіо для подкастів та інтерв'ю.

Дизайн та графіка: Базові навички графічного дизайну для створення ілюстрацій та візуалізацій.

3. Аналітичне та критичне мислення:

В умовах надлишку інформації та можливості поширення фейкових новин журналісти повинні розвивати навички аналітичного та критичного мислення, щоб відбирати та перевіряти інформацію.

Навички:

Перевірка фактів: Здатність перевіряти факти та достовірність інформації.

Аналіз даних: Здатність працювати з великими обсягами даних для отримання нових знань.

Критична оцінка заголовків: Вміння визначати об'єктивність та контекст в історіях.

4. Здатність працювати в режимі реального часу:

Цифрова журналістика вимагає вміння працювати в режимі реального часу. Журналісти повинні бути готові швидко реагувати на події та поширювати актуальну інформацію.

Навички:

Прямі ефіри: Здатність створювати та вести прямі ефіри в режимі реального часу.

Моніторинг соціальних мереж: Ефективне виявлення та використання тенденцій у соціальних мережах.

5. Взаємодія з аудиторією:

Цифрова журналістика кидає виклик традиційній моделі "експерта", віддаленого від читача. Важливо розуміти аудиторію та взаємодіяти з нею.

Навички:

Соціальні навички: Вміння ефективно спілкуватися та взаємодіяти з аудиторією через різні соціальні мережі.

Краудсорсинг: Залучення аудиторії до збору інформації та обговорення тем.

Висновок:

Цифрова журналістика вимагає від журналістів широкого спектру навичок і компетенцій для ефективної роботи в сучасному медіасередовищі. Поєднання технічної грамотності, креативності та критичного мислення робить журналіста не просто оповідачем, а й активним учасником медіапростору.

Здатність адаптуватися до нових технологій і швидко набувати необхідних навичок є запорукою успіху в цифровій журналістиці. Журналісти повинні залишатися відкритими до інновацій, постійно вдосконалювати свої навички та взаємодіяти з аудиторією на нових рівнях.

Диверсифікація компетенцій журналістів у сфері технологій, аналізу та залучення аудиторії розширює можливості сучасної журналістики та визначає її важливу роль у цифрову епоху.

Висновки до розділу I

Цифровий вік представляє величезні виклики для журналістів, вимагаючи змін у їхньому підході до роботи та виявленні нових навичок і компетенцій. Проблеми достовірності та контролю інформації набувають нових розмірів у звільненій інформаційній сфері, де важливо визначити правдивість та джерела даних. Зміни в розповсюдженні та споживанні інформації ставлять перед журналістами завдання зберегти високі стандарти етики та достовірності в своїй роботі.

Потреба у нових навичках та компетенціях у цифровому журналізмі визначається не лише технічними аспектами, але і здатністю критичного мислення, адаптації до змін, та вмінням працювати в онлайн-середовищі. Журналісти повинні володіти навичками роботи з новими медіаформатами, вміти використовувати соціальні мережі для розповсюдження інформації та розвивати власний бренд у цифровому просторі.

Узагальнюючи, відповідь на виклики цифрового віку в журналістиці полягає в поєднанні традиційних цінностей професії з новими технологічними можливостями та постійним професійним розвитком. Тільки таким чином журналісти можуть зберегти свою роль як надійних інформаційних посередників та забезпечити якісне та об'єктивне висвітлення подій у цифровому віці.

РОЗДІЛ II

Технології, навчання та розвиток журналістів у цифровому віці

2.1. Використання соціальних мереж у журналістиці.

У сучасному світі соціальні медіа стали не лише платформою для спілкування, а й потужним інструментом збору та поширення інформації. У цьому дослідженні ми розглянемо, як соціальні медіа впливають на сферу збору та поширення новин, а також їхню роль у формуванні глобального інформаційного ландшафту.

Соціальні мережі та месенджери, колись використовувані лише для спілкування, тепер стали для українців провідним джерелом інформації.

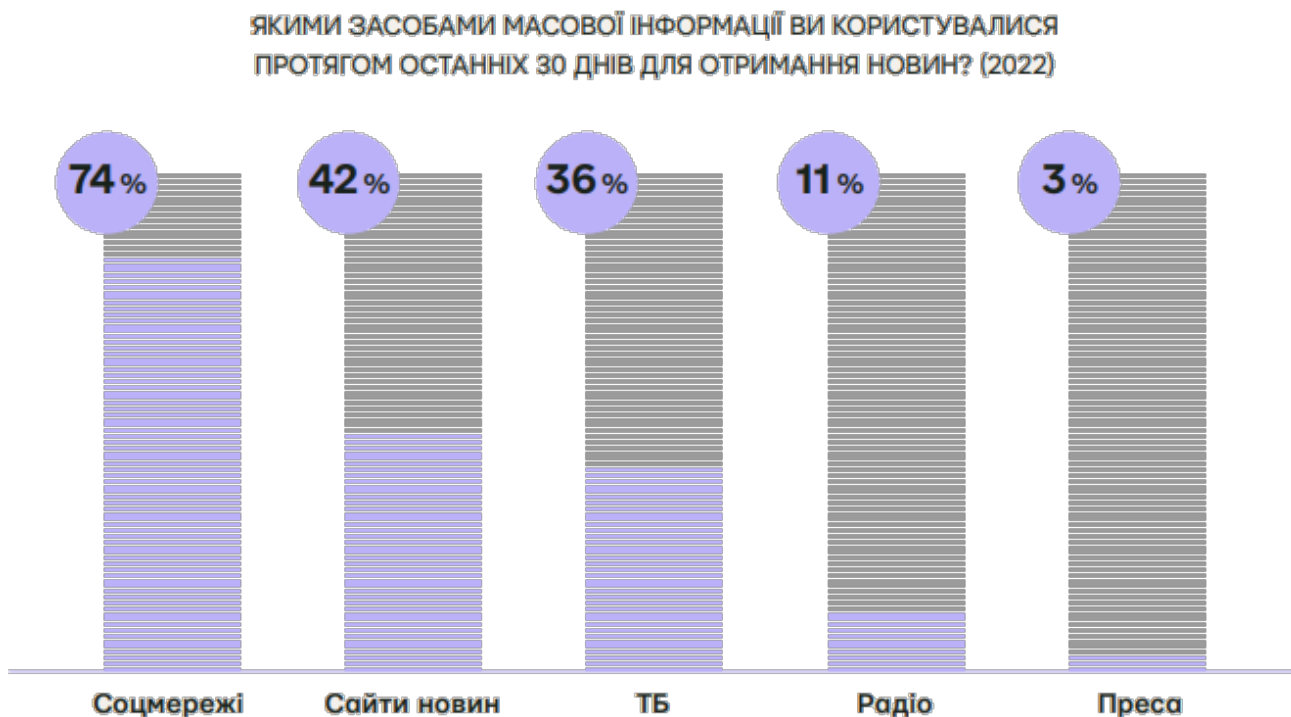

Рисунок 2[1]

Причини: Цей зсув зумовлений війною: люди шукають швидкий, зручний та безкоштовний доступ до новин, а соцмережі та месенджери ідеально підходять для цього.

Статистика: Дослідження Internews[1] показує, що 74% українців отримують новини з соцмереж, а 33% використовують їх як єдине джерело інформації.

1. Збільшення швидкості та поширення:

Соціальні медіа надають можливість ділитися інформацією та взаємодіяти з нею негайно і в режимі реального часу. Це збільшує швидкість поширення новин та подій, дозволяючи користувачам швидко отримувати актуальну інформацію.

2. Краудсорсинг та громадянська журналістика:

Соціальні медіа дозволяють залучити велику кількість людей до збору та обговорення інформації. Користувачі можуть бути свідками подій і надавати свої свідчення, що створює можливість для громадянської журналістики та краудсорсингу.

Приклад: Під час важливих подій, таких як протести або стихійні лиха, люди можуть ділитися своїми спостереженнями та враженнями через соціальні мережі, що дозволяє скласти більш повну картину подій.

3. Фільтрація та персоналізація:

Алгоритми соціальних мереж фільтрують контент, що допомагає користувачам отримувати інформацію, яка відповідає їхнім інтересам і поглядам.

Приклад: Алгоритми рекомендацій у соціальних мережах можуть враховувати попередні перегляди та вподобання, щоб запропонувати користувачам контент, який може їх зацікавити.

4. Виклики та Проблеми:

Однак, разом з усією своєю потужністю, соціальні мережі також стикаються з викликами та проблемами. Розповсюдження фейкових новин, бульбашок інформації, алгоритмічного фільтрування та проблем приватності є темами, які потребують уваги та регулювання.

Приклад: Розповсюдження дезінформації через соцмережі може впливати на громадську думку та навіть призводити до реальних наслідків у суспільстві.

2.1.1. Боротьба журналістів з дезінформацією у соціальних мережах.

Поради.

У сучасній цифровій журналістиці, де соціальні мережі стали ключовим засобом збору та поширення інформації, перед журналістами стоїть важливе завдання - боротися з дезінформацією.

1. Перевірка джерел і фактів:

Першим і найважливішим кроком у боротьбі з дезінформацією є перевірка джерел і фактів. Журналісти завжди повинні перевіряти інформацію, яку вони отримують, визначати її достовірність і переконатися в правдивості фактів перед тим, як робити будь-які публікації.

Кожний четвертий опитуваний зазначив, що знає про сервіси, за допомогою яких можна здійснити перевірку матеріалів на достовірність. Більшість обізнаних про конкретні сервіси не мають фактичного досвіду їх використання.

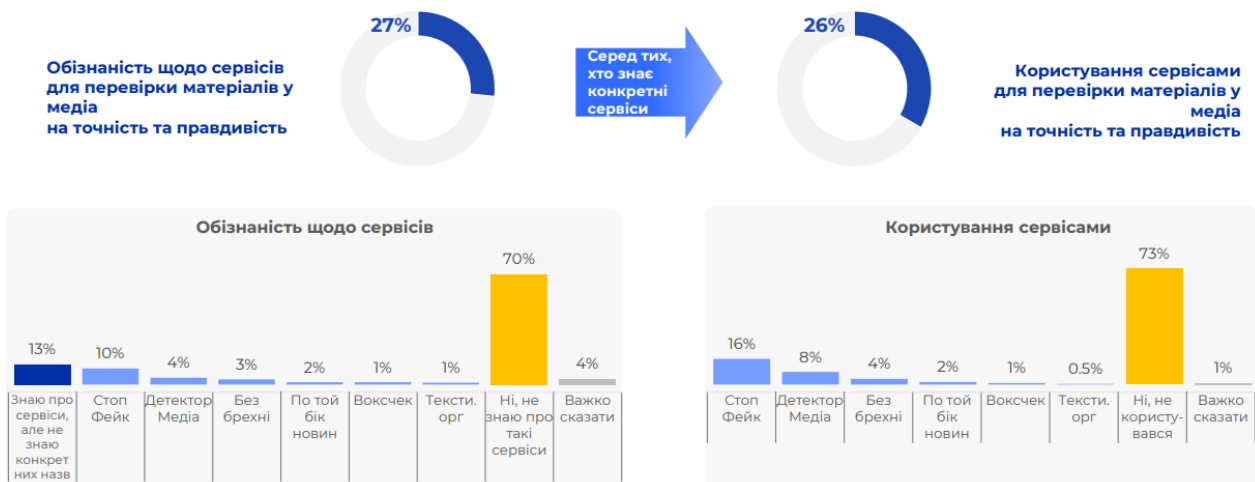

Рисунок 2.1 [1]

Стратегії:

Подвійна перевірка: Використовуйте кілька незалежних джерел для підтвердження інформації.

Перевірка джерел: Проаналізуйте достовірність і репутацію джерела інформації.

2. Визначте контекст:

Дезінформація часто виникає через виривання інформації з контексту. Журналісти повинні ретельно вивчити інформацію і визначити, чи правильно вона подана і чи не втратила свого первісного значення.

Стратегії:

Пошук повної інформації: Надавати повний контекст подій та інформації.

Звернення до експертів: Звертатися до експертів за додатковими роз'ясненнями та оцінкою подій.

3. Перевірка фото- та відеоматеріалів:

Часто дезінформація виявляється через маніпуляції з фото- та відеоматеріалами. Журналісти повинні використовувати інструменти для перевірки достовірності графічного контенту.

Стратегії:

Зворотний пошук зображень: Використовуйте інструменти зворотного пошуку зображень, щоб визначити походження фотографій і відео.

Перевірка метаданих: Вивчайте метадані контенту, щоб виявити можливі маніпуляції.[12]

Рисунок 2.2[1]

4. Сприяння взаємодії з аудиторією:

Журналісти можуть використовувати соціальні мережі як інструмент взаємодії з аудиторією для отримання додаткової інформації та відгуків про події.

Стратегії:

Активна взаємодія: Відповідайте на коментарі та запитання, сприяйте відкритій дискусії.

Збір відгуків від громади: Використовуйте соціальні мережі для збору відгуків та думок аудиторії.

5. Навчання аудиторії:

Журналісти можуть зробити свій внесок у боротьбу з дезінформацією, навчаючи аудиторію розрізняти достовірні та фейкові джерела і використовувати критичне мислення.

Стратегії:

Створювати інформаційні матеріали: Створюйте освітні матеріали та посібники для аудиторії. Взаємодія зі шкільними та університетськими курсами: Співпрацювати з навчальними закладами для впровадження курсів з медіаграмотності.

Ось кілька прикладів успішного використання соціальних мереж журналістами:

- У 2014 році журналісти The New York Times використали Twitter, щоб знайти джерела для своєї історії про використання хімічної зброї в Сирії.

Zaker Al-Saket: "There are three types of chemical weapons: harassing chemical agents, incapacitating agents, and lethal agents. When the demonstrations started, the regime used harassing agents, like any country in the world using tear gas to disperse demonstrations. As for incapacitating and lethal chemical agents - the regime used incapacitating agents at first, but when the world remained silent about this, and the regime thought that the international community did not care, it used lethal [chemical] weapons in more than 13 locations. The last incident was in Utaybah. The regime used sarin gas on three occasions, and I am increasingly afraid that they will use agents more powerful than sarin. They have VX gas and mustard gas, also known as iprit.

Рисунок 2.3

- У 2016 році журналісти BuzzFeed використали Facebook Live для трансляції інтерв'ю з президентом США Бараком Обамою в прямому ефірі. Це була перша пряма трансляція президентського інтерв'ю у Facebook, яку переглянули понад мільйон людей. [13]
- ProPublica: Використання Facebook для розслідування корупції в поліції (2016).

- Слідство.Інфо: Використання YouTube для публікації розслідувань про корупцію (2014).

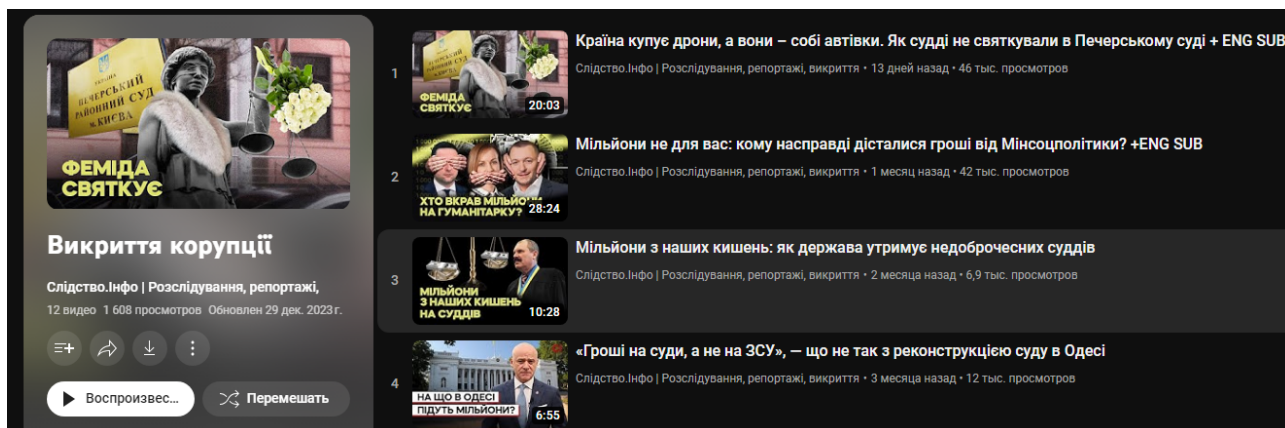

Рисунок 2.4

- У 2017 році журналісти The New York Times створили проект під назвою «The Daily», що є щоденним подкастом, який розповідає про новини.

2.2. Технології для створення та редагування контенту

Інформаційна епоха визначається поширенням технологій та доступністю знань. У цьому контексті журналісти використовують відео-, аудіо- та графічні технології як потужні інструменти для створення контенту, який не лише надає інформацію, але й захоплює аудиторію.

Відеотехнології в журналістиці:

У сучасному світі відео стало ключовим елементом журналістського контенту. Журналісти використовують камери та смартфони для створення новин, інтерв'ю та документальних фільмів. Прямі трансляції на таких платформах, як Facebook Live або YouTube, дозволяють журналістам взаємодіяти зі своєю аудиторією в режимі реального часу. Такі технології дозволяють глядачам перенестися безпосередньо на місце подій, що робить інформацію більш доступною.

Аудіотехнології та подкастинг:

Подкастинг став популярним інструментом журналістики, особливо у сфері розслідувань та інтерв'ю. Журналісти використовують аудіозаписи, які можна редагувати, щоб створювати цікаві та динамічні подкасти. Мобільні додатки для запису та редагування аудіофайлів, такі як Audacity або GarageBand, надають зручні інструменти для створення якісного аудіоконтенту.

Графічні технології та інфографіка:

Інфографіка стала невід'ємною частиною журналістської графіки. Журналісти використовують графічні програми, такі як Adobe Illustrator або Canva, для створення ілюстрацій, графіків та інфографіки, які пояснюють складні поняття або візуалізують статистику. Це робить інформацію зрозумілою та привабливою для читачів.

Виклики та переваги використання технологій:

Використання відео-, аудіо- та графічних технологій у журналістиці пов'язане з низкою викликів, таких як потреба у високій якості та ефективності, а також етичні міркування. Однак використання цих технологій має непередбачувані переваги, серед яких збільшення залученості аудиторії, емоційний зв'язок із глядачами чи читачами за допомогою мультимедійних засобів. Крім того, це створює можливість ефективно передавати складні ідеї, використовуючи візуальні засоби разом зі звуковими ефектами.

Майбутнє технологічного прогресу:

Досягнення у сфері віртуальної та доповненої реальності можуть стати новим напрямком для журналістики. Використання таких технологій, як 360-градусна відеозйомка або включення елементів доповненої реальності в журналістські матеріали, може розширити можливості подання інформації та зробити її більш вражаючою.

Використання відео-, аудіо- та графічних технологій у журналістиці відкриває широкі можливості для створення якісного та привабливого контенту. Ці

технології не лише полегшують роботу журналістів, але й роблять інформацію більш доступною та цікавою для сучасного читача. У майбутньому розвиток технологій продовжить трансформувати журналістику. Вкрай важливо, щоб журналісти не поклалися лише на ці технічні інновації, але й дотримувалися високих стандартів об'єктивності, етики та точності у своїх репортажах. Поєднання інформації, візуальних ефектів та аудіоелементів відкриває нові можливості для розповіді історій. Можливість створювати яскраві, детальні та емоційно заряджені матеріали допомагає привернути увагу сучасної аудиторії. Однак поряд з цим інноваційним потенціалом журналісти повинні бути уважними до можливих викликів, таких як маніпулювання контентом або порушення права на приватність.[3]

Всі ці технології є інструментами, які слугують меті журналістики: підвищувати обізнаність громадськості та відображати об'єктивну картину подій. Відправна точка для журналіста залишається незмінною - допомогти суспільству зрозуміти навколишній світ. Технології стали важливим інструментом для досягнення цієї мети в умовах сучасного цифрового ландшафту.

Плюси і мінуси використання різних медіа-форматів у журналістиці:

Текстовий формат:

Переваги: Глибина та деталізація: Текст дає можливість розкривати теми та подавати детальну інформацію.

Контроль темпу читання: читач може контролювати власний темп читання і повертатися до певних місць у тексті.

Мінуси: Відсутність візуальних елементів: Без ілюстрацій текст може бути менш привабливим для деяких аудиторій.

Витрати часу: Сприйняття тексту може вимагати більше часу, що може вплинути на швидкість поширення інформації.

Відеоформат:

Плюси: Візуальна привабливість: Відео дає можливість візуально донести інформацію, роблячи її більш зрозумілою та привабливою.

Емоційне залучення: Відео може викликати емоції та створити більш глибоке враження від події чи звіту.[3]

Мінуси: Високі витрати: Створення відеоконтенту може вимагати значних витрат на обладнання та монтаж.

Потрібно більше часу для сприйняття: Деякі аудиторії можуть вважати відео менш зручним способом отримання інформації, оскільки воно потребує більше часу для сприйняття.

Аудіоформат:

Плюси: Можливість багатозадачності: Аудіо можна слухати, не відриваючись від інших справ, що полегшує багатозадачність.

Доступність: Подкасти та аудіозаписи легко доступні для прослуховування на різних пристроях.

Мінуси: Відсутність візуальних компонентів: Без візуальних компонентів може бути важко донести певні аспекти інформації.

Можлива втрата ефекту: Аудіо може бути менш привабливим, оскільки не завжди легко утримувати увагу аудиторії.

Графічний формат:

Плюси: Ілюстрація концепцій: Графіка та інфографіка можуть ілюструвати складні концепції та статистичні дані.

Швидкість сприйняття: Графічний контент сприймається швидше, особливо в епоху швидкого сканування.

Мінуси: Обмеження кількості інформації: Неможливість передати велику кількість деталей у короткому графічному зображенні.

Залежність від графічного дизайну: Якість інформації може залежати від навичок графічного дизайнера.

Висновки:

Використання різних медіаформатів у журналістиці є не лише стратегічним вибором, але й важливим завданням для створення цікавого та ефективного контенту. Поєднання різних форматів може створити багатогранну та вражаючу інформаційну картину. Однак важливо збалансувати їх використання, враховуючи особливості цільової аудиторії та специфіку подій чи тем. Слід враховувати переваги та недоліки кожного медіа-формату, щоб досягти найкращого враження від інформаційного продукту.

Журналісти повинні стратегічно підходити до вибору форматів відповідно до контексту та цілей свого матеріалу. Поєднання текстового опису з візуальними елементами, відео- та аудіофрагментами може створити комплексний і збалансований репортаж. Зокрема, взаємодія різних медіа-форматів може забезпечити ширше охоплення аудиторії, роблячи інформацію доступною для різних типів сприйняття.

У сучасній журналістиці використання медіаформатів визначається не лише технічними можливостями, а й стратегією взаємодії з аудиторією. Особливості сприйняття, звички та вподобання читачів мають бути враховані для створення максимально ефективного та привабливого контенту. Таким чином, використання різних медіаформатів у журналістиці - це комплексний підхід, спрямований на оптимізацію комунікації та досягнення максимального впливу на аудиторію.

2.3 Етичні аспекти використання інформаційних технологій

В епоху цифрової журналістики, коли інформація швидко поширюється, питання приватності та конфіденційності стають важливими аспектами етики та відповідальності. У цьому дослідженні ми детально розглянемо питання, які виникають у зв'язку з конфіденційністю та приватністю в цифровій

журналістиці.

1. Збір та використання персональних даних:

Одним із ключових питань є збір і використання персональних даних журналістами та медіаорганізаціями. Прагнучи отримати більше інформації для створення контенту, деякі журналісти можуть порушувати конфіденційність і недоторканність приватного життя людей.

Ризики та їх мінімізація:

Збір абсолютно невідомих даних: Використовуйте лише ті дані, які не можуть однозначно ідентифікувати конкретну особу.

Отримання згоди: При зборі персональних даних журналісти повинні надавати чітку інформацію та отримувати згоду від осіб.

2. Поширення інформації без згоди:

Публікація персональних даних часто відбувається без належної згоди осіб, що може призвести до порушення недоторканності приватного життя та негативно вплинути на життя людей.

Ризики та їх мінімізація:

Анонімізація: Переконайтеся, що персональні дані анонімізовані перед публікацією.

Дотримання етичних норм: Суворо дотримуйтеся етичних норм і перевіряйте правила збору та використання персональних даних.

3. Споживча журналістика та конфіденційність:

Споживча журналістика, коли журналісти стають активними учасниками подій, може розмити межі між журналістськими обов'язками та приватним життям.

Ризики та їх зменшення:

Визначення меж приватності: Розуміти і поважати межі приватності, не втручаючись в особистий простір без належного обговорення.

Баланс: Збалансувати право на приватність із обов'язком публікувати важливу інформацію.

4. Штучний інтелект та аналітика:

Використання штучного інтелекту для аналізу та прогнозування поведінки може вивести чутливі дані на новий рівень.

Ризики та їх мінімізація:

Прозорість алгоритмів: Забезпечте прозорість того, як алгоритми використовуються для аналізу даних.

Мінімізація обсягу даних: Зберігайте лише ті дані, які вам потрібні, і мінімізуйте обсяг інформації.

5. Захист журналістів та джерел:

Цифрове журналістське середовище може становити загрозу безпеці та конфіденційності журналістів та їхніх джерел.

Ризики та їх зменшення:

Шифрування комунікацій: Використовуйте шифрування для захисту конфіденційних розмов та інформації.

Стандарти безпеки: Підтримуйте високі стандарти безпеки для захисту інформації та джерел.

Цифровий журналізм, хоча й приніс безліч можливостей, одночасно стикається з етичними проблемами, які виникають через швидку технологічну динаміку та розповсюдження інформації в інтернеті. Однією з таких проблем є "фейкові новини" або дезінформація.

Фейкові новини та дезінформація: Ця етична проблема полягає в поширенні неправдивої або прихованої інформації, яка може бути створена навмисно для впливу на громадську думку або досягнення конкретних цілей. Одна з причин цього явища - здатність інтернету швидко розповсюджувати інформацію, не завжди перевірену на достовірність.

Проблемні аспекти:

Довіра аудиторії: Розповсюдження фейкових новин може порушити довіру глядачів або читачів до засобів масової інформації.

Вплив на громадську думку: Дезінформація може впливати на формування громадської думки та призводити до неправильних рішень.

Можливі Рішення та Підходи:

Фактчекінг: Засоби масової інформації повинні активно використовувати фактчекінг для перевірки інформації перед публікацією.

Медіаграмотність: Зростання рівня медіаграмотності в аудиторії може допомогти людям розрізняти неправдиву інформацію від достовірної.

Ще однією етичною проблемою в цифровій журналістиці є "політичне чи ідеологічне цькування", або спрямування матеріалів на підтримку певних політичних чи ідеологічних поглядів. Це може вплинути на об'єктивність і нейтральність, які вважаються ключовими принципами журналістики.

Політичне або ідеологічне замовлення:

Ця етична проблема виникає, коли журналісти або редакційні колективи вибірково відбирають, обробляють або публікують інформацію таким чином, щоб підкреслити або приховати певні політичні чи ідеологічні переконання.

Проблемні аспекти:

Втрата об'єктивності: Публікації, спрямовані на підтримку або заперечення певних поглядів, можуть призвести до втрати об'єктивності та вплинути на довіру глядачів або читачів.

Маніпулювання громадською думкою: Політична джінса може спричинити маніпуляцію громадською думкою та вплинути на політичні процеси.

Можливі рішення та підходи:

Редакційні стандарти: Розробка та дотримання чітких редакційних стандартів, які підтримують об'єктивність і баланс у висвітленні різних точок зору.

Різноманітність: Забезпечення того, щоб історії були різноманітними і включали різні голоси для представлення різних точок зору. Цілком ймовірно, що в цифрову епоху зростаючої конкуренції та швидкої реакції на події дотримання етичних принципів та об'єктивності стає викликом

для журналістів і редакцій. Однак це залишається ключовим елементом у збереженні довіри глядачів і дотриманні високих стандартів професійної етики. Це лише дів з етичних проблем у цифровому журналізмі, і важливо, щоб журналісти і медіа-платформи активно реагували на ці виклики, дотримуючись високих стандартів достовірності та етики у своїй роботі.

Отже, перед публікацією матеріалу в інтернеті необхідно поставити такі запитання:

- Чи є точним те, що я публікую?
- Чи перевірені мої джерела інформації?
- Чи завдасть таке оприлюднення інформації шкоди будь-кому?

2.4. Навчання та розвиток журналістів у цифровому віці.

Цифровий журналізм, який використовує онлайн-платформи для поширення інформації, потребує нових навичок та знань. Навчання та тренінги відіграють важливу роль у підготовці компетентних цифрових журналістів.

1. Оновлення навчальних програм:

Специфіка цифрового журналізму вимагає постійного оновлення навчальних програм. Зазначено, що вони повинні включати не тільки традиційні навички журналіста, але й розуміння цифрових інструментів, аналізу даних, роботи з соціальними мережами та інші аспекти, які стали важливими в еру цифрової інформації.

2. Розвиток медіаграмотності:

Навчання медіаграмотності грає ключову роль у формуванні компетентних цифрових журналістів. Це включає в себе уміння критично оцінювати інформацію, розрізняти достовірні джерела від фейкових, розуміти вплив медіа на громадську думку.

3. Практичні тренінги та реальні проекти:

Доцільним є включення практичних тренінгів та реальних проектів у навчальний процес. Студентам слід мати можливість взаємодіяти з реальними

викликами цифрового журналізму, щоб отримати практичний досвід та навички.

4. Навчання етиці та захисту даних:

Цифровий журналізм також підносить питання етики та захисту особистих даних. Навчання цим аспектам є критичним для того, щоб майбутні журналісти були обізнані з етичними стандартами та вміли ефективно працювати з конфіденційною інформацією.

5. Адаптація до новітніх технологій:

Навчання повинно бути орієнтоване на адаптацію до новітніх технологій. Журналісти повинні вміло користуватися новими інструментами, такими як віртуальна реальність, штучний інтелект, щоб збільшити ефективність та креативність своєї роботи.

6. Курси з кібербезпеки:

З огляду на зростання загроз кібербезпеки, навчання з питань кібербезпеки стає невід'ємною частиною підготовки цифрових журналістів. Захист власних даних та даних джерел важливий для збереження надійності інформації.

7. Спеціалізовані курси по соціальним мережам:

Урахування важливості соціальних мереж у цифровому журналізмі вимагає введення спеціалізованих курсів, які навчають не лише базових навичок використання соцмереж, але і стратегій залучення аудиторії, ведення журналістських розслідувань через соцмережі та вирішення етичних питань, пов'язаних з використанням цих платформ.

8. Розвиток навичок візуалізації даних:

Сучасний журналіст повинен вміти ефективно візуалізувати дані. Навчання використанню інструментів для створення інфографіки, графіків та інтерактивних візуалізацій даних допомагає зробити інформацію більш зрозумілою для аудиторії.

9. Міждисциплінарне навчання:

Цифровий журналізм вимагає розуміння не лише журналістських принципів, але й інших галузей, таких як технології, наука, бізнес. Міждисциплінарне навчання дозволяє студентам отримати комплексний погляд на сучасні теми та події.

10. Залучення професіоналів до навчання:

Залучення до навчання професіоналів з індустрії допомагає студентам зрозуміти реальні виклики цифрового журналізму та отримати поради від практикуючих фахівців.

11. Сприяння інноваціям та експериментам:

Освітні заклади повинні підтримувати інновації та експерименти у сфері цифрового журналізму. Створення лабораторій, де студенти можуть тестувати нові ідеї та технології, сприяє розвитку творчості та інновацій.

12. Підготовка до мультиплатформеного виробництва:

З огляду на різноманітність медіаформатів, навчання повинно охоплювати виробництво контенту для різних платформ - від традиційних ЗМІ до мобільних додатків та стрімінгових сервісів.

2.4.1. Важливість постійного професійного розвитку журналіста

У сучасному світі, що постійно змінюється, безперервний професійний розвиток (CPD) журналістів є більш важливим, ніж будь-коли. CPD - це процес безперервного навчання та розвитку навичок і знань, який триває все життя. Він допоможе вам бути в курсі останніх тенденцій у вашій галузі, розвивати нові навички та залишатися конкурентоспроможними на ринку праці. Існує багато переваг безперервного професійного розвитку для журналістів: Підвищення точності та надійності: Коли ви володієте найновішими знаннями та навичками, ви можете робити репортажі більш точно та достовірно. Підвищення креативності та інноваційності: CPD може допомогти вам розвивати нові ідеї та підходи до журналістики.

Підвищення продуктивності та ефективності: Коли ви володієте знаннями та навичками, необхідними для виконання своєї роботи, ви можете бути більш продуктивними та ефективними.

Підвищення заробітної плати та можливостей працевлаштування: Журналісти, які інвестують у професійний розвиток, як правило, отримують вищу зарплату і мають більше можливостей для працевлаштування, ніж ті, хто цього не робить.

Підвищення задоволеності роботою та мотивації: Коли ви постійно навчаєтесь і розвиваєтесь, ви з більшою ймовірністю будете задоволені своєю роботою і мотивовані на досягнення успіху.

Підвищення особистої та професійної привабливості: Безперервний професійний розвиток може допомогти вам розвинути нові навички та знання, які зроблять вас більш всебічно розвинутою та цікавою людиною. Існує багато способів, як журналісти можуть брати участь у професійному розвитку, зокрема:

- Відвідування курсів і семінарів
- Читання професійних журналів і книг
- Участь у конференціях та нетворкінгових заходах
- Наставництво або менторство інших журналістів
- Волонтерство у вашій галузі
- Проходження онлайн-курсів

Висновки до розділу II

Журналісти, використовуючи соціальні мережі, можуть ефективно спілкуватися з глядачами та збирати новини.

Боротьба з дезінформацією у соціальних мережах вимагає від журналістів високої експертизи та навичок перевірки фактів. Цей процес є важливим для забезпечення достовірності та об'єктивності інформації, яку споживачі отримують в мережі.

Технології для створення та редагування контенту грають ключову роль у сучасній журналістиці, дозволяючи створювати кращі та візуально привабливі матеріали. Застосування цих технологій допомагає зробити інформацію більш доступною та зрозумілою для аудиторії.

Етичні аспекти використання інформаційних технологій є важливою темою, яка вимагає уваги журналістів. Необхідно дотримуватися принципів незалежності, об'єктивності та конфіденційності у використанні технологій для забезпечення високого стандарту професійної діяльності.

Важливість постійного професійного розвитку журналіста стає очевидною в умовах швидкого технологічного розвитку. Здатність адаптуватися до нових технологій, удосконалювати навички та розуміти етичні вимоги галузі є критично важливою для успіху сучасного журналіста.

Узагальнюючи, використання соціальних мереж у журналістиці потребує розуміння технологічних викликів та етичних аспектів, а також необхідності постійного самовдосконалення для забезпечення якості та відповідності найвищим стандартам професійної діяльності.

РОЗДІЛ ІІІ

Аналіз впливу соціальних мереж на журналістику.

3.1 Актуальність соціальних мереж.

У сучасному інформаційному ландшафті соціальні мережі стали невід'ємною частиною щоденного життя, займаючи центральне положення серед інших інтернет-ресурсів. Індивіди активно використовують їх для формування свого інформаційного режиму, знаходячи тут не лише розваги у вигляді жартів, зображень та відео, але й актуальні новини та інформацію, що легко доступна будь-якому користувачеві.

Кількість користувачів соціальних мереж зростає щоденно, а багато сучасних споживачів інформації віддають перевагу саме цьому джерелу. Висока адаптивність інформаційних платформ, розташованих в цифровому просторі, відповідає динаміці сучасного суспільства у ХХІ столітті, що зумовлює постійне зростання особистого використання соціальних мереж.

Незважаючи на популярність та зручність соціальних мереж, виникає серйозний ризик того, що інформація, що циркулює через них, може бути необ'єктивною та недостовірною. Запитання про те, яка частина користувачів усвідомлює та аналізує інформацію на предмет фейків, маніпуляцій та недостовірності загалом, залишається актуальним.

Дослідження впливу соціальних мереж на традиційну журналістику стає насущною задачею, вимагаючи нових узагальнень і розгляду наукових робіт, що розкривають цю тему в українському контексті, таких як твори М. Кіци, Ю. Залізняка, О. Косова, С. Даниленко, К. Долженкова, Я. Дорошенка та інших.

Наприклад, М. Кіца вказує, що активна участь журналістів у соціальних мережах свідчить про конкурентоспроможність цих мереж як джерела інформації порівняно з традиційними інформаційними агенціями та їхніми передплатниками. Вона розглядає дослідження теми соціальних мереж у

журналістиці за кілька аспектів, таких як теорія принципу роботи нових медіа та інтернет-ЗМІ, наукові розвідки, публікації на інтернет-ресурсах щодо соціальних мереж та інші дослідження.

Ю. Залізник підкреслює, що соціальні медіа збагатили інформаційне середовище. Це свідчить про те, що соціальні мережі стали важливим інструментом для журналістів та інформаційних агентств, які можуть отримувати відео та фотоматеріали з подій через користувачів Інтернету.

О. Косова зауважує важливу роль соціальної мережі Twitter у революційних подіях 2013–2014 років, оскільки впливові особи та різноманітні акаунти можуть висвітлювати та висловлювати свою думку щодо ситуації у країні.

Сучасні новинні ресурси активно розширюють свою присутність у соціальних мережах, таких як Facebook чи Instagram, враховуючи завжди присутність журналістів там, де знаходяться люди. Завдяки соціальним мережам журналістика стала більш гнучкою та оперативною.[4] Аналіз офіційних акаунтів новинних служб у соціальних медіа показує, що за контекстом та змістовим наповненням вони не поступаються традиційним телевізійним випускам. Наприклад, сторінка ТСН в Instagram є дуже популярним ЗМІ, і на неї підписано приблизно 886 тисяч користувачів. Цей акаунт представляє події у форматі відеовипусків. Також варто відзначити успішний YouTube-канал журналістського проєкту ВІНУС Info, який паралельно має свій власний веб-сайт. Відеоформат журналістських розслідувань є зручним для швидкого сприйняття інформації, оскільки його можна використовувати паралельно з виконанням інших завдань. Як приклади новинних служб у соціальних мережах часто вказують акаунти ТСН та ВВС, які одночасно публікують свої матеріали на Facebook, Instagram та Twitter. Зазвичай такі публікації містять посилання на статтю на сайті та короткий опис події для швидкого визначення користувачем цікавості щодо інформації.

Рисунок 3.1 Сторінка ТСН у Instagram

Facebook, Instagram і Twitter – це три найпопулярніші соціальні мережі у світі, на яких легко знайти акаунти відомих політиків, бізнесменів та зірок естради. Але чому саме соціальні мережі стали таким популярним засобом інформування громадськості? Журналісти часто користуються соціальними мережами для збору інформації, оскільки прості користувачі можуть публікувати відео або фото з місця події, які журналісти можуть використовувати у своїх матеріалах із вказанням на оригінальне джерело. Сучасні соціальні мережі є великими інформаційними ресурсами, оскільки їхні можливості постійно розширюються. Зокрема, журналістика шукає нові шляхи для ефективного інформування громадськості, і саме соціальні мережі стають центром для розповсюдження новин і інформації в сучасному суспільстві.[1]

Проте важливо відзначити, що формат комунікації у соціальних мережах не знімає журналістських стандартів, і інформацію з них слід перевіряти так само ретельно, як і будь-яку іншу. Соціальні медіа дійсно є зручним та актуальним засобом інформування населення, особливо молодого покоління, тому журналістика має можливість інтегруватися у соціальні мережі. Згідно з даними сайту "Українська Правда", на 2023 рік найпопулярнішою соціальною мережею в Україні є Telegram.

Соціальні мережі, які опитані використовували для отримання новин протягом останніх двох місяців

Можливі декілька варіантів відповіді

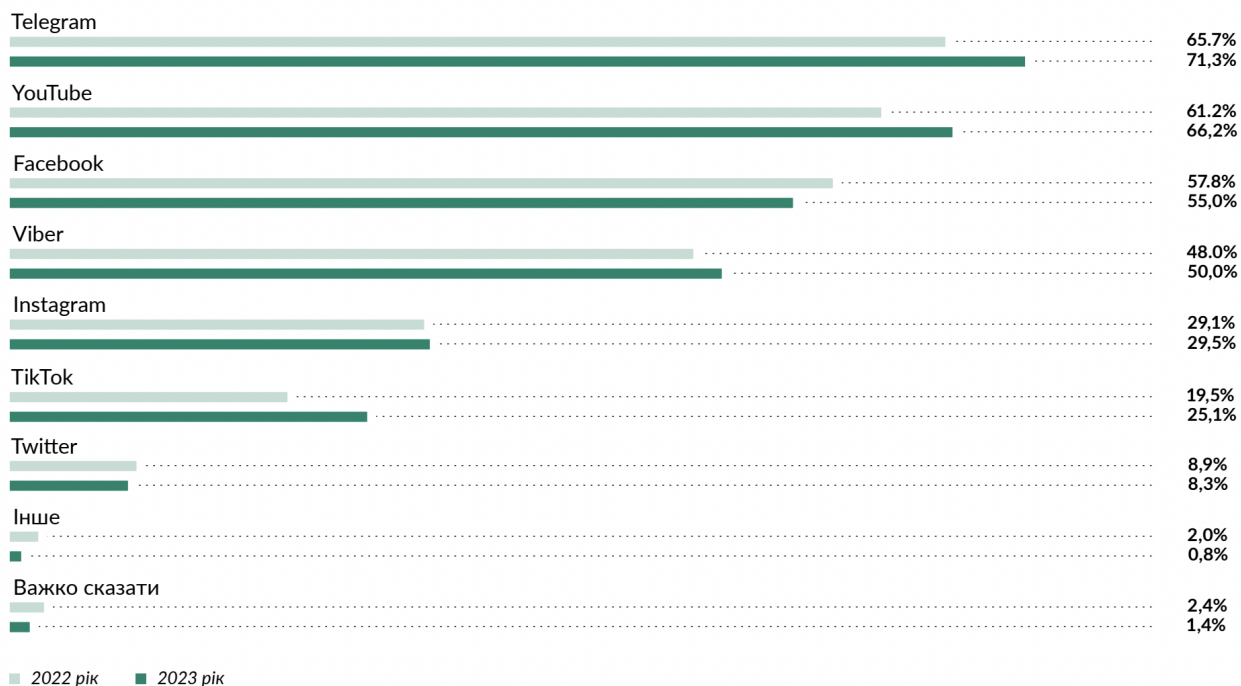

Рисунок 3.2 Найпопулярніші соціальні мережі в Україні (2022-2023р.)

Таблиця 1. Рейтинг українських інтернет-ЗМІ у Facebook 2021р.

Номер	Назва	Кількість підписників
1	РБК-Україна	1 738 708 +
2	Новини України – Replyua	1 342 484 +
3	ТСН	1 231 003 +
4	Gazeta.ua	1 143 486 +
5	24 Канал	924 271 +
6	Styler	875 920 +
7	Сьогодні	817 223 +
8	Сьогодні Life	812 506 +
9	1+1	792 684 +
10	Радіо Свобода	769 436 +

3.2. Функції соціальних мереж.

Однією з ключових корисних функцій сторінок ЗМІ в соцмережах є можливість взаємодії зі своєю аудиторією через коментарі та онлайн-чати. Засоби масової інформації в соціальних медіа можуть виконувати роль як джерел інформації, так і адресата та розповсюджувача. Ці сторінки ЗМІ в соціальних мережах дозволяють не лише розповідати про події та надавати інформацію, але й активно взаємодіяти зі своєю аудиторією через обговорення у коментарях та проведення онлайн-чатів. Така двостороння комунікація створює можливість для обміну думками, збору відгуків та сприяє взаєморозумінню між ЗМІ та їхніми читачами або глядачами. Більше того, сторінки ЗМІ в соціальних мережах стають не лише джерелом інформації, але і місцем, де користувачі можуть долучитися до обговорення та взяти участь у формуванні змісту через власні коментарі та взаємодію з представниками ЗМІ.

Спеціально наведені журналістські стандарти, такі як баланс, оперативність, достовірність, відокремлення фактів від коментарів та оцінок, точність та повнота інформації, залишаються крайньо важливими і в сфері соціальних мереж. У цьому середовищі, де інформація розповсюджується швидко та масштабно, дотримання цих принципів має ключове значення для забезпечення якості та достовірності новинного контенту. Тим не менше, навіть у віртуальному просторі соціальних мереж, професійні видання зобов'язані залишатися вірними основним принципам журналістики, що гарантує надійність та довіру споживачів інформації.

Не всі отримані через соціальні медіа дані можна вважати достовірними та перевіреними. Алгоритми цих мереж створюють індивідуальні «інформаційні бульбашки» для кожного користувача. Тобто, спеціальні алгоритми обирають інформацію, яка відповідає інтересам користувача, враховуючи його реакції, пошуки та взаємодії. Це може призвести до ситуації, коли людина переконується в єдиному правильному світогляді, адже отримує тільки ту інформацію, яка підтверджує її погляди, виключаючи інші точки зору.

Цей вид «інтелектуальної бульбашки» має свої ризики, оскільки сприяє дезінформації громадськості та не сприяє розширенню знань користувачів соціальних мереж. Явище соціального конструювання може призводити до прийняття бажаного за реальне, приховуючи або викриваючи реальні факти від користувачів. Для протидії цьому явищу необхідно критично ставитися до інформації, що надходить з соціальних мереж, чітко розрізняти факти від суджень та активно залучатися до перевірки новин для забезпечення об'єктивності та точності інформації.

Висновки до розділу III

Сучасні тенденції діджиталізації роблять інтеграцію журналістських матеріалів у соціальні мережі (СМ) не просто актуальною, а й необхідною. Це зумовлено запитом громадськості на оперативну та легкодоступну інформацію. Проте, специфіка СМ не повинна суперечити журналістським стандартам. СМ, будучи збіркою суджень, часто продукують суб'єктивну інформацію, яку аудиторія може сприймати як об'єктивну. Це ключова загроза впливу СМ на журналістські стандарти.

Іншим суперечливим чинником є якість інформації з СМ, яка часто не відповідає таким критеріям, як:

- Оперативність
- Точність
- Достовірність
- Вичерпність
- Збалансованість
- Відокремлення фактів від коментарів
- Загальна культура мовлення

Стандарти в СМ часто ігноруються, вибірково дотримуються, або не дотримуються зовсім, що спотворює якість інформації.

Соціальні мережі мають як позитивний, так і негативний вплив на журналістику. Баланс між цими двома аспектами потребує подальших досліджень у сфері взаємодії професійної журналістики та СМ.

Доповнення:

- Важливість верифікації інформації з СМ.
- Необхідність критичного мислення при сприйнятті інформації з СМ.
- Вплив СМ на формування громадської думки.
- Роль журналістів у боротьбі з дезінформацією в СМ.
- Етичні аспекти використання СМ журналістами.

Соціальні мережі – це потужний інструмент, який може використовуватися як для поширення достовірної інформації, так і для дезінформації. Журналістам важливо використовувати СМ відповідально, дотримуючись журналістських стандартів, та допомагати аудиторії критично мислити та верифікувати інформацію.

ВИСНОВКИ

Це дослідження підтверджує що вплив інформаційних технологій на роботу журналістів та їхню професійну етику в цифровому віці є надзвичайно значущим. Підсумовуючи основні висновки, можна виділити декілька ключових аспектів:

1. Зміна робочого процесу:

- Інформаційні технології суттєво змінили робочий процес журналістів, роблячи його більш динамічним та швидким.
- Цифрові інструменти сприяють збору, обробці та поширенню новин швидше, але вимагають від журналістів адаптації до нових робочих потоків.

2. Розширені можливості взаємодії з аудиторією:

- Соціальні мережі та інші онлайн-платформи дозволяють журналістам безпосередньо взаємодіяти з аудиторією, збільшуючи залученість та реакцію на інформацію.

3. Проблеми етики та достовірності:

- Зростання розповсюдження фейкових новин та вплив алгоритмічних фільтрів ставлять під сумнів об'єктивність та достовірність інформації.
- Журналісти зіткнулися з етичними дилемами, пов'язаними з використанням особистих даних, обробкою контенту та підтримкою розмаїтості в інформаційному просторі.

4. Потреба у нових навичках:

- Зміна технологічного ландшафту вимагає від журналістів постійного навчання та оновлення навичок.
- Розвиток візуальних, аналітичних, технічних та медіаграмотність є важливими компонентами успішної кар'єри в цифровому журналізмі.

5. Виклики для професійної етики:

- Збільшення тиску на швидкість публікації та конкуренцію може порушити професійну етику, викликаючи необдумані рішення та недбалість до точності інформації.
- Журналісти повинні бути готові вирішувати етичні питання, пов'язані з використанням технологій, збереженням конфіденційності та захистом даних.

У цифрову епоху журналісти стають архітекторами інформаційного простору, а їхня роль - ключовою у формуванні громадської думки та розумінні подій. Технології відкривають нові можливості для збору та поширення інформації, але водночас накладають велику відповідальність за достовірність та етичність виробництва інформації.

У світлі цього безперервний професійний розвиток стає запорукою якісного та зрозумілого інформаційного продукту. Навички адаптації до нових технологій, критичне мислення та високий рівень медіаграмотності стають невід'ємними складовими успішної кар'єри в цифровій журналістиці.

Важливо залишатися вірним базовим принципам журналістики, таким як правдивість, об'єктивність і відповідальність, незалежно від того, як змінюється технологічне середовище. Це дозволить журналістам зберегти довіру глядачів і читачів, яка залишається найціннішим активом у світі інформації.

Таким чином, у світлі сучасних викликів і можливостей безперервний професійний розвиток стає необхідністю для тих, хто обирає шлях журналіста в цифрову епоху. Це дозволяє не лише вижити в умовах стрімкого технологічного розвитку, а й ефективно використовувати його для підвищення якості та глибини висвітлення інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. [Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа 2022 \(internews.in.ua\)](http://internews.in.ua)
2. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації : 2-е вид., : Вид. центр "Київський університет", 1999 - 308 с.
3. Капусцінський Р. Автопортрет репортера. – К.: Темпора, 2011 – 134 с.
4. Олешко, Е. В. Конвергентна журналістика: Професійна культура суб'єктів інформаційної діяльності: Навчальний посібник : Флінта, 2016 -128 с.
5. Німецький журналіст Вернер Д'Інка "Журналісти має ставити під сумнів і аналізувати інформацію", 2023, URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SeNeYQ9pME8> (Дата звернення: 15.12.23)
6. Халлер М. Пошук і збір інформації: навч. посібник : АУП, 2006. 308 с.
7. "Детектор медіа": <https://detector.media/khronika-dezinformatsii/article/221303/2024-01-03-v-informatsiyniy-viyni-rosiya-ne-vydykhalasya-a-ukraintsi-vse-shche-vrazlyvi-do-dezinformatsii-pidsumky-2023-roku-ta-prognozy-u-podkasti-russkiy-feyk/> (Дата звернення: 11.12.23)
8. Pew Research Center, "The Impact of Technology on Journalism", 2010, URL: <https://www.pewresearch.org/journalism/2010/09/27/when-technology-makes-headlines/>(Дата звернення: 29.11.23)
9. Stephen J. A. Ward "Journalism Ethics in a Digital Age", Routledge, 2016, с 37-41
10. Лазутіна Г. В. Професійна етика журналіста: навч. посібник з журналістики.: Аспект Пресс, 2000 - 230 с.
11. Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф. Основи масово-інформаційної діяльності: підручник /. - К., 1999. 634 с.
12. Куликов А. та ін. «Практичний посібник Посібник з журналістської етики», 2023 – с. 8-13
13. “BuzzFeed News Exclusive Interview with President Obama” 2016 URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WVqZ269kUr8> (Дата звернення: 11.12.23)